

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В АУДИТІ

А.Г. Костирко,
канд. екон. наук, старший викладач
кафедри обліку і оподаткування
А.А. Бохонок,
здобувач вищої освіти
обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Анотація: Досліджено актуальність, основні тенденції та можливі наслідки, які пов'язані із застосуванням штучного інтелекту в аудиторській діяльності.

Ключові слова: штучний інтелект, аудит, автоматизація, комп'ютеризація, ризик.

Для забезпечення ефективності аудиторської діяльності, аудиторам необхідно поєднувати якісний та адекватний аналіз значних масивів даних, документів підприємства і обмеженість аудиторської перевірки у часі. Із розвитком автоматизація, інформаційних та комп'ютерних технологій все більше стає актуальним застосування інновацій в аудиті, особливо тих, що пов'язані із штучним інтелектом, які б дозволили значно збільшити швидкість обробки даних та документів, в деяких моментах зменшити людський фактор.

Використання штучного інтелекту в аудиті дозволяє автоматизувати велику кількість завдань, які зможе вирішувати програма замість людини, а сам аудитор зможе зосередитись на тих завданнях, які не є автоматизованими. Плюсом такого підходу є те, що такі технології, в першу чергу, оптимізують найбільш рутинні та трудомісткі завдання.

Наприклад, технології автоматизації обробки масивів даних дають можливість не просто обробити всі документи, що наявні в електронному вигляді (тобто з кожним роком буде все більше можливостей проводити повну перевірку, а не вибірково), але й оброблювати їх швидко, сортувати та класифікувати їх і виявляти несумісності та інші аномалії в таких даних, незвичайні платежі, документи, дослідження яких вже потребуватиме втручання професіонала [1].

Розповсюдження штучного інтелекту та комп'ютеризація економічної сфери створює потенціал для значних змін в самій процедурі аудиту. Наприклад,

проведення аудиту цілодобово, кожного дня, в режимі реального часу, за рахунок використання програми, яка автоматично аналізуватиме всі документи, що є в електронному документообігу. Хоча така система більше підходить для внутрішнього аудиту ніж для зовнішнього.

Більшість суб'єктів аудиторської діяльності вже усвідомлюють зміни і намагаються пристосуватись до них та отримати від них більше вигод. Наприклад, всі компанії «Великої четвірки» уже оголосили про намір здійснювати впровадження технологій автоматизації та штучного інтелекту і на сьогодні вони здійснюють найбільші інвестиції в штучний інтелект серед аудиторської галузі [2].

Розвиток автоматизації в обліку, аналізі та аудиті несе нові виклики та ризики для галузі. Якщо програма зможе сама перевірити та проаналізувати значні масиви даних, то клієнти будуть вимагати від аудиторів додаткових переваг, вміння перевірити ті чинники та дані, які не може перевірити машина, вміння роботи з даними програмами та аудит автоматизованих систем обліку та аналізу та інші можливості. До того ж, аудиторська діяльність потребуватиме більше вкладень та уваги до підвищення технічної та комп'ютерної грамотності, здійснення заходів щодо підвищення інформаційної безпеки.

При цьому, впровадження штучного інтелекту в аудит уже стикається з певними обмеженнями та проблемами. На сьогодні, для розробки та масового використання таких технологій недостатньо спеціалістів та ресурсів, такі технології є дорогими у розробці та експлуатації, для автоматизації аудиту необхідно, щоб на підприємстві був електронний документообіг та комп'ютеризований облік, відсутність прямої вигоди від використання (на сьогодні, вигоди перевищують витрати з розробки та впровадження лише у довгостроковій перспективі) [3].

Можемо стверджувати, що штучний інтелект не зможе повністю замінити аудитора, але може значно полегшити його роботу та підвищити її якість та швидкість здійснення і у нього є потенціал для радикальних змін у аудиторській

діяльності. При цьому, штучний інтелект не тільки створює нові можливості для аудиту, а й створює нові ризики та виклики.

Література:

1. Мельниченко О. В. Використання штучного інтелекту в системах контролю господарської діяльності. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/342.pdf> (дата звернення 26.09.2021).

2. Кондратюк О. М., Руденко О. В., Чернобровкіна А. Є. Можливості та перспективи використання штучного інтелекту в аудиті. *Ефективна економіка*. 2021. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8520> (дата звернення: 26.09.2021)

3. Кудирко О. М. Комп'ютеризація аудиту в Україні: актуальні проблеми та реальні перспективи. *Економіка та держава*. 2018. № 9. С. 34-38.

Abstract: a study of the relevance, main trends and possible consequences associated with the use of artificial intelligence in auditing.

Keywords: artificial intelligence, audit, automation, computerization, risk.